

Maggie O'Farrell

En we vergeten omdat het moet

Vertaald door
Ernst de Boer en
Ankie Klootwijk

2010
Uitgeverij XL
Den Haag

Luister. De bomen in dit verhaal beven, sidderen en komen dan weer tot rust. Vanaf zee komt met vlaggen een bries aanwaaien en het lijkt wel alsof de bomen in hun rusteloosheid, in hun hoofdschuddende ongeduld, weten dat er iets staat te gebeuren.

De tuin is leeg, het terras verlaten op een paar potten met geraniums en ridderspoor na, die trillen in de wind. Op het grasveld staat een bank met twee stoelen die hem beleefd de rug hebben toegekeerd. Tegen het huis staat een fiets, maar de pedalen staan stil, in de geoliede fietsketting zit geen beweging. Een baby is buiten in een kinderwagen te slapen gelegd en ligt in zijn stijve cocon van dekentjes, met de oogjes gehoorzaam stevig toegeknepen. Een meeuw hangt roerloos in de lucht daarboven en zelfs hij zwijgt, met zijn snavel gesloten, de vleugels uitgestrekt om de thermiekbellen te benutten.

Het huis staat een eindje van het dorp achter een dichte haag, op de top van een klif. Dit is de grens tussen Devon en Cornwall, waar de twee county's op hun hurken zitten en elkaar begluren. Het is een gebied waar veel strijd over is gevoerd. Het geeft geen pas om hier al te lang naar de bodem te kijken, die ongetwijfeld is doordrenkt van het bloed van Kelten, Angelsaksen en Romeinen, en vol zit met de over-

blijfselen van hun botten.

Maar dit vindt plaats in een betrekkelijk vreedzame tijd voor Engeland: in een nazomer halverwege de jaren vijftig. Een grindpad loopt in een boog naar de voorkant van het huis. Aan de waslijn hangen petticoats en flanelletjes, sokken en korsetten, luiers en zakdoeken in de wind te wapperen en te flapperen. Ergens klinkt het geluid van een radio, misschien uit een van de naburige huizen, en de gedempte klap van een bijl die op hout neerkomt.

De tuin wacht. De bomen wachten. De meeuw wacht, balancerend in de lucht boven het wasgoed. En dan, alsof dit een toneeldecor is, met een publiek dat vanuit de gedempte duisternis toekijkt, klinken er stemmen. Lawaai achter de coulissen. Iemand krijst, iemand anders gilt, er wordt iets zwaars op de grond gegooid. De achterdeur van het huis wordt openge-smeten. 'Ik ben het zat! Echt, ik heb het helemaal gehad!' schreeuwt die iemand. De achterdeur wordt met veel lawaai dichtgeklapt, en er verschijnt een jonge vrouw.

Ze is eenentwintig en wordt binnenkort tweeëntwintig. Ze draagt een blauwe katoenen jurk met rode knopen. Ze heeft haar haar naar achteren gebonden met een gele sjaal. Ze loopt met grote passen over het terras en heeft een boek in haar hand. Op haar blote voeten stampst ze de treden af en loopt het grasveld

over. Ze heeft geen oog voor de meeuw, die zich in de lucht heeft omgedraaid om naar haar te kijken, ze heeft geen oog voor de bomen die met hun takken zwaaien om haar komst aan te kondigen, ze heeft zelfs geen oog voor de baby als ze langs de kinderwagen beent op weg naar een boomstronk achter in de tuin.

Ze gaat op die boomstronk zitten en in een poging om de woede die door haar aderen raast te negeren, legt ze het boek zorgvuldig op haar schoot en begint te lezen. *Dood wees niet trots*, staat er, *hoewel sommigen u machtigen angstaanjagend hebben genoemd*. Ze buigt zich intens geconcentreerd over de bladzijde, zucht en rekt haar schouders. Dan laat ze, onverwacht, opeens een grom ontsnappen en gooit het boek van zich af. Het belandt met een doffe klap in het gras, de bladzijden fladderen dicht. Daar ligt het, omringd door gras.

Ze komt overeind. Dat doet ze niet zoals andere mensen het zouden doen: in een vloeiende beweging van zitten naar staan. Ze springt op, schiet naar voren, stuitert omhoog, ze lijkt op de grond te stampen terwijl ze opstaat alsof ze die, net als Repelsteeltje, wil opensplijten.

Eenmaal opgestaan wordt ze meteen geconfronteerd met de aanblik van een boer op het landweggetje die met een twijg in de hand een kudde schapen voort-

drijft, terwijl een hond om hem heen dartelt. Die schapen symboliseren wat zij haat aan haar huis: hun gerafelde, smerige achterwerk, hun stompzinnigheid, hun stupide geblaat. Ze zou ze het liefst allemaal in een dorsmachine duwen, over het klif jagen, of wat dan ook, om dat beeld maar niet te hoeven zien.

Ze wendt zich van de schapen en van het huis af. Ze houdt alleen de zee in haar gezichtsveld. Ze wordt de laatste tijd door het angstige gevoel bekropen dat wat ze het liefst wil – dat haar leven gaat beginnen, dat het betekenis krijgt, dat het van wazig zwart-wit overgaat in stralend technicolor – haar zal overslaan. Dat ze het niet herkent als het op haar weg komt, dat ze het niet zal kunnen grijpen.

Ze sluit haar ogen voor de zee, voor de aanwezigheid van het opzij gesmeten boek, als ze het gedempte geluid van voeten in het gras hoort en een stem die zegt: 'Sandra?'

Ze kijkt met een ruk op alsof ze een elektrische schok heeft gekregen.

'Alexandra!' corrigeert ze. Dit is de naam die haar bij haar geboorte is gegeven, maar later besloot haar moeder dat ze het geen mooie naam vond en kortte ze hem af tot die laatste lettergrepen.

'Alexandra,' herhaalt het kind gehoorzaam. 'Moeder vraagt wat je aan het doen bent en dat je binnen moet komen en...'

‘Opduvelen!’ gilt Alexandra. ‘Duvel op!’ En ze loopt chagrijnig terug naar haar boomstronk, naar het boek, naar haar analyse van de Dood en zijn node-loze trots.

Precies op dat moment gaat Innes Kent – vierender-tig jaar, kunsthandelaar, journalist, recensent, zelf-verklaard hedonist – vijfhonderd meter verderop op zijn knieën zitten om de onderkant van zijn auto te inspecteren. Hij heeft geen flauw idee waar hij naar zoekt, maar hij vindt dat hij toch wel even moet kijken. Hij is een onverbeterlijke optimist. De auto is een zilver met ijsblauwe MG; Innes is dol op zijn auto en die is zojuist langs deze landweg tot stilstand gekomen. Hij komt overeind. En hij doet wat hij meestal doet in situaties waar hij gefrustreerd van raakt: hij steekt een sigaret op. Hij geeft een onderzoekende schop tegen het wiel en heeft daar meteen spijt van.

Innes is in St. Ives geweest, en heeft daar een bezoek gebracht aan het atelier van een kunstenaar van wie hij een werk hoopte te kopen. Hij trof de kunstenaar nogal dronken aan en het werk bleek nog lang niet af. Het hele uitstapje is één grote ramp geweest. En nu dit nog. Hij trapt zijn sigaret uit in de aarde en begint dan het weggetje af te lopen. In de verte ziet hij een groepje huizen, en de rond lopende muur van een haventje, die de zee in steekt. Iemand zal toch

wel weten of er ergens een garage is, als ze in dit godverlaten oord al garages hebben.

Alexandra weet niet – kán niet weten – dat Innes Kent vlak in de buurt is. Ze beseft niet dat hij eraan komt, dat hij met de seconde dichterbij komt op zijn handgemaakte schoenen over de wegen die hen scheiden, dat de afstand tussen hen met iedere fraai geschoeide stap kleiner wordt. Het leven zoals zij dat zal kennen staat op het punt te beginnen, maar ze gaat eindelijk volledig op in haar boek, in de worsteling van een lang geleden overleden man met zijn sterfelijkheid.

Als Innes Kent de weg inslaat waar zij woont, richt Alexandra haar hoofd op. Ze legt het boek weer op de grond, dit keer wat voorzichtiger, en rekt zich uit met de armen boven het hoofd. Ze draait een plukje haar tussen haar duim en wijsvinger, klemt een madeliefje tussen haar tenen en plukt het af – ze heeft altijd al lenige gewrichten gehad en daar is ze nogal trots op. Ze gaat ermee door tot er in alle acht spleetjes tussen haar tenen een onschuldig, geel hartje van een madeliefje zit.

Innes blijft stilstaan naast een gat in een dikke haag. Hij tuurt erdoorheen. Een fraai landhuis met struikjes, een grasveld, bloemen, dat soort dingen – een tuin, veronderstelt hij. Dan ziet hij, vlakbij, onder een boom een vrouw zitten. Innes' belangstelling

wordt onveranderlijk geprikkeld als er een vrouw in de buurt is.

Dit exemplaar is blootsvoets, haar haar wordt omhoog gehouden door een gele sjaal. Hij gaat op zijn tenen staan om beter te kunnen kijken. Een werkelijk schitterende halslijn, oordeelt hij. Als hij een beschrijving zou moeten geven, zou hij zich gedwongen zien een woord als 'gebeeldhouwd' en misschien zelfs 'albast' te gebruiken, wat woorden zijn die hij niet lichtvaardig zou bezigen. Innes heeft een achtergrond in de kunst. Of misschien is voorgrond een beter woord. Kunst is geen achtergrond voor Innes. Hij ademt kunst, dankzij de kunst gaat het leven verder; als hij kijkt, ziet hij geen boom, auto of straat, maar een potentieel stilleven, ziet hij een wisselwerking van licht, schaduw en kleur, ziet hij een doelbewuste ordening van uitgekozen voorwerpen. En als hij naar Alexandra kijkt met haar gele sjaal en haar blauwe jurk, ziet hij een tafereel in een fresco. Innes is ervan overtuigd dat hij een volmaakte, arcadische madonna aanschouwt, en profil, gehuld in een fantastische – vindt hij – nauwsluitende blauwe japon, met haar baby die op een paar passen van haar vandaan ligt te sluimeren. Hij knijpt één oog dicht en bekijkt het tafereel eerst met zijn ene oog en daarna met zijn andere oog. Het is werkelijk een schitterende compositie, met de boom boven haar hoofd contras-

terend met het vlakke grasveld en de kaarsrecht zittende vrouw en haar hals. Hij had dit graag geschilderd zien worden door een Italiaanse meester, door Piero della Francesca of Andrea del Sarto misschien. Ze kan zelfs bloemen plukken met haar tenen! Wat een schepsel!

Innes glimlacht in zichzelf en probeert het nog eens met beide ogen als het tafereel aan diggelen wordt geslagen door de madonna die op heldere toon vraagt: 'Weet je niet dat het heel onbeleefd is om mensen te bespioneren?'

Hij is zo overdonderd dat hij even sprakeloos staat (wat hem niet vaak overkomt) en hij kijkt gefascineerd toe hoe de vrouw opstaat van haar boomstronk. Voor zijn ogen vloeit de madonna van della Francesca over in een versie van Marcel Duchamps *Naakte vrouw die een trap afdaalt*. Wat een beeld! De vrouw die over het glooiende gazon op hem af komt lopen is een volmaakte weergave van het schilderij van Duchamp! Het lijkt alsof haar boosheid de lucht ter plekke doorboort!

Innes heeft zich de laatste tijd verdiept in de dada-beweging, en dat ging zo ver dat hij twee nachten geleden een droom had die zich helemaal in een van hun schilderijen afspeelde. Hij rekent hem tot 'mijn op een na favoriete droom'. (De eerste is te realistisch om te vertellen.)

‘Bovendien is het,’ de madonna komt met opgeheven kin op hem af gebeend, de handen in de heupen, en hij moet bekennen dat hij eigenlijk wel blij is dat die heg tussen hen in staat, ‘tegen de wet. Ik heb alle recht om de politie erbij te halen.’

‘Neem me niet kwalijk,’ weet hij uit te brengen. ‘Mijn auto. Die lijkt het niet meer te doen. Ik ben op zoek naar een garage.’

‘Ziet dit eruit als een garage?’ Haar stem klinkt niet, zoals hij zou verwachten, vloeiend met de zachte brouw-r van Devon, maar als een scherp geslepen diamant.

‘Eh. Nee. Het ziet er niet uit als een garage.’

‘Nou,’ ze komt nog dichtër naar haar kant van de heg toe gelopen, ‘tot ziens dan.’

Terwijl ze dat zegt, kan Alexandra voor het eerst een goede blik op de gluurder werpen. Hij draagt zijn haar een stuk langer dan ze ooit bij andere mannen heeft gezien. Zijn overhemd heeft een ongebruikelijk hoog boord en is narcisgeel. Het pak dat hij draagt is van lichtgrijs fijn ribfluweel en heeft geen kraag; zijn stropdas heeft de kleur van eendeneieren. Alexandra doet twee stappen naar voren. Narcissen, herhaalt ze in gedachten, eendeneieren.

‘Ik was niet aan het gluren,’ protesteert de man, ‘echt niet. Ik zoek hulp. Ik zit in de penarie. Mijn auto doet het niet. Weet je of er hier in de buurt een garage is?’